

Føroyar týðandi liður í einum kavbátakríggi

Í Sovjetsamveldinum verður tað tikið sum givið, at radarstöðirnar á Sornfelli ikki bert eru settar upp til at tæna verjuendamálum, men at tær eisini verða brúktar til áløpsendamál. Hetta sigur sovjetiskur blaðmaðurin Ilja Baranikas, sum hevur vitjað í Føroyum. Sosialurin hevur tosað við hann.

Í november mánað vitjaði sovjetiskur blaðmaðurin, Ilja Baranikas, í Føroyum. Hann starvast dagliga á tíðindastovuni »Novosti Press Agency«, stytt APN, í Danmark og sendir higani ymiskt tilfar um Danmark til sovjetisku fjølmiðlarnar.

Ilja steðgaði í Føroyum í nakrar dagar. Ørindi hansara vóru at tosa við føroyingar og skriva um fólkíð her býr og landið. Eisini nýtti hann høvi til at vitja landsmenn sínar um borð á sovjetiskum fiskiskipunum, ið liggja á Skála til umvælingar.

Onkur friløta var, so Sosialurin nýtti høvi til at tosa við henda bert 35 ára gamla sovjetiska blaðmannin. Ilja Baranikas tosar flótandi danskt, so heilt óneyðugt er við nøkrum tulki.

Úr Litauen

Hann kemur úr býnum Vilnius í Litauen, men hevur seinastu árin búið í Moskva. Áhugin fyri fremmandum málum var so mikið stóur, at Ilja fór ungur á háskúla at læra seg fremmand mál. Har hevði hann enskt sum høvuðsgrein og svenskt sum hjágrein. Síðani hevur hann fingið sær kunnleika til norðurlenskar bókmentir, og í dag arbeiðir hann so sum tíðindamaður hjá APN. Hetta er tíðindastovan hjá teimum stóru sovjetiskum arbeiðarafeløgnum, og hevur hon sum so als einki samband við aðrar sovjetiskar tíðindastovur so sum TASS, ið flest føroyingar munnu hava hoyrt nevnda í Útvarpinum.

Vita lítið um Føroyar

Nú hevur hann so fingið til uppgávu at kunna sovjetbúgvur um Føroyar. M. a. hevur stóra sovjetiska blaðið Isvestia bilagt nakrar greinir frá honum. Hetta er annars blaðið, sum sjálv stjórnin nýtir

Ilja Baranikas, sovjetiskur journalistur

sum sitt taluror, og kemur tað út í 10 mill. eintøkum.

Ilja sigur, at sovjetbúgvur vita sum heild lítið um føroyingar og Føroyar. Kortini eru bókur skrivaðar um Føroyar, og føroyskar bókmentir eru eisini umsettar til russiskt.

Annars sigur Ilja Baranikas, at í Sovjet verður við stórum áhuga fylgt við, hvussu gongst í Føroyum í sambandi við, at Føroya Løgting hevur samtykt, at Føroyar skulu vera kjarnorkufritt øki. Somuleiðis er stórum áhugi fyri, hvussu eitt komandi føroyskt landsstýri fer at siggja út.

— Tað er ikki so lægt, at russar fylgja við gongdini í Føroyum, tí teir eru sera fegnir um tær avtalur, teir hava gjørt við føroyingar, sigur Ilja Baranikas.

— Fiskivinnuavtalan við Føroyar hevur stóran týðning fyri okkum russ-

ar, og vit eru eisini sera væl nøgdir við hetta samarbeiði, leggur Ilja aftrat.

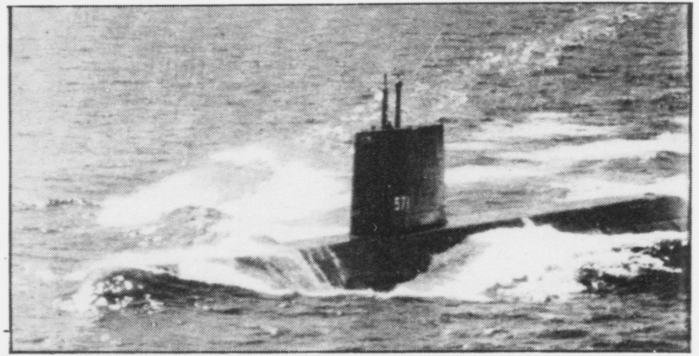
Fegin um at kunna umvæla skip

Hvat viðvikur umvælingunum av sovjetiskum skipum í Føroyum, so heldur Ilja hetta hava ómetaliga stóran týðning fyri sovjetiska fiskiflotan. — Vit fiska nevniliga á nógvum høvum, og tí er lívsneyðugt at kunna koma til lands nærhendis fiskileiðirnar, eitt nú í umvælingarøindum. Ilja sigur, at Føroyar liggja sera væl fyr í so máta, og hevur tað eisini vist seg, at framúr gott arbeiði verður gjørt á føroysku skipasmíðjuni.

Sovjet arbeiðir fyrri friði

Vit tosaðu síðani um

orð: jan myndir: kalmar

Brestur eitt heimskríggj á i okkara tíð, so fara kavbátarnir at vera alfa og omega hjá báðum stórveldunum. Amerikanarar eru í ferð við at útbyggja kavbátafloktan við Trident 2 rakettum, sum kunnu raka eitt mál 13.000 kilometrar burturi. Føroyar liggja soleiðis fyrri, at støðin á Sornfelli hevur stóran týðning fyri kavbátakríggj...

trygdarpolitikk og vápnadubbing í heiminum. Hetta er eitt mál, sum Ilja visir stóran áhuga, og heldur hann fyrri, at allir føroyingar eiga at vita, at fólkíð í Sovjetsamveldinum er eitt friðarligt fólk og ynskir at arbeiða fyrri friði alla staðni í heiminum.

Vit bóðu nú Ilja Baranikas siga sína hugsan um leiklut Føroya í NATO og annars um hernaðardubbingini sum so. Til tað sigur hann, at í Sovjetsamveldinum verður tikið sum givið, at radarstöðirnar á Sornfelli ikki bert eru settar upp til at tæna verjuendamálum, men at tær eisini verða brúktar til áløpsendamál.

— Hvi halda russar tað?

— Tí tað verður mett, at Føroyar eru ein liður í teirri amerikonsku globalu kjarnorkuútyggingini. Hyggja vit at teimum hernaðarligu doktrinunum

vápningsamráðingar.

— Amerikanarar og NATO brúka hugtakið »kreppustøða« í samband við at taka kjarnorkuvápn í brúk. Vit vita øll, at eitt orð sum kreppustøða kann útleggjast upp á nógvur mátar, og tí haldi eg hetta er so vandamikið, um vit yvirhøvar skulu tosa um frið og avvápnad, sigur Ilja. Kreppustøða kann tulkast upp á nógvur mátar. Eg ivist heldur ikki í, at NATO-leiðslan í eini slikari »kreppustøðu« fer at senda herfólk og útgjerd, sum heilt vist eisini fevnir um kjarnorkuvápn, til lond sum Noreg og Danmark uttan at spyrja norsku ella dansku stjórnina um loyvi til tess.

Og eisini í hesum førinum koma Føroyar inn í myndina, sigur Ilja, og grundar hetta á, at stöðirnar í Føroyum fara at verða brúktar í einum møguligum kjarnorkukríggi til at hjálpa NATO, ikki bert í verju, men fyrst og fremst í einum áløpi.

— Eg hugsi her serstakliga um kavbátar við kjarnorkuvápnunum og flogfer.

Sornfelli er bumbumál

Ilja Baranikas visir her til NARS-støðina á Sornfelli og sigur, at hon hevur m. a. til uppgávu at vegleiða kavbátar her í Norðuratlantshavi. Í einum kríggi kunna kavbátarnir ikki vera støðina í Føroyum fyrriuttan.

— Eg vil tí meta, sigur hann víðari, — at Føroyar eins og onnur pláss, sum

hava tilikar radarstöðir, eru eitt av teimum fyrstu bumbumálunum í einum kríggi.

Vit spurdu síðani Ilja um russar fara at brúka vanligar bumbur ella kjarnorkubumbur til at oyðleggja stöðina á Sornfelli við í einum kríggi. Til tað sigur hann, at hann er ikki hernaðarserfrøðingur men blaðmaður og kann tí ikki svara hesum spurningi. Men hann visir í hesum sambandi á, at NATO í eini sonevndari kreppustøðu kann hugast at brúka Føroyar til kavbátastøð, og tá verða

í USA serstakliga hesi seinastu árin, so siggja vit, at tær allar bera í sær áløp. Hóast tað at Sovjetsamveldið hevur skotið upp, at øll lond eiga at binda seg til ikki at brúka kjarnorkuvápn fyrst, so hevur enn eingin tikið undir við tí. Vit halda, at ein slík avtala hevði verið eitt stórt framstig fyrri friðin á jørð. Men so leingi NATO fyriheldur sær rættin til í eini krígstøðu sum teir fyrstu at taka í brúk kjarnorkuvápn, so verða vit aðrir noyddir til at gera okkurt afturimóti.

Fyrstir at brúka kjarnorkuvápn í »kreppustøðu«

Ilja visir á, at politikkurin hjá NATO í dag ber í sær, at Sovjetsamveldið skal ongantíð vita, hvørji vápn NATO fer at brúka í einum møguligum kríggi. Hetta meta russar vera sera vandamikið fyrri royndirnar at fáa í lag av-

Veruleiki og óvissa. Jørðin verður at líkna á javnt við mánan, fara stórveldini í kjarnorkukríggj við hvørt annað